

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 716/2017-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Margitou Medveczkou, Drotárska cesta 68, Bratislava, pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 38 D 755/2006 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 38 D 755/2006 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava IV prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 38 D 755/2006 konal bez zbytočných prietahov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava IV povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava IV je povinný uhradiť [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 570,06 € (slovom päťstosedemdesiat eur a šesť centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Margity Medveczkej, Drotárska cesta 68, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 716/2017-16 z 28. novembra 2017 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 38 D 755/2006 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že v napadnutom konaní vedenom pred okresným súdom, v ktorom je v procesnej pozícii dediča v dedičskej veci „*po poručiteľovi...* [REDACTED] [REDACTED], nar. [REDACTED], zomr. [REDACTED]“, dochádza k zbytočným priet'ahom. Poukázal na to, že okresný súd poveril prejednaním dedičstva súdnu komisárku JUDr. Janu Horňákovú, notárku so sídlom notárskeho úradu PRESSBURG Trade center, Štúrova 4, Bratislava. Dedičské konanie je vedené pod sp. zn. 38 D 755/2006, Dnot 83/2006 a doteraz nebolo, ani po 11 rokoch, právoplatne skončené. Konanie síce bolo prerušené

z dôvodu konania o určenie, že sťažovateľ je dedičom po poručiteľovi, avšak toto prerušenie trvalo približne rok a od októbra 2009 sa pokračuje v dedičskom konaní. Sťažovateľ poukázal aj na to, že okresný súd v predmetnej dedičskej veci vydal 20. marca 2014 uznesenie, ktorým vypořiadal dedičstvo po poručiteľovi, avšak na základe odvolania sťažovateľa odvolací súd uvedené uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Od rozhodnutia odvolacieho súdu 27. januára 2015 však už ubehli takmer 3 roky a vo veci stále nebolo právoplatne rozhodnuté.

3. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, sťažovateľ uviedol, že ju z právneho hľadiska nemožno považovať za zložitú a *„Ak by aj súd vyhodnotil, že sa v danom prípade jedná o zložitejší skutkový stav... považujeme za neprípustné, aby súd / súdny komisár ani po 11 rokoch nemal skompletizované a vyhodnotené podklady potrebné pre právoplatné vypořiadanie dedičstva a rozhodnutie vo veci.“*

4. Podľa názoru sťažovateľa *„dĺžka predmetného dedičského konania nebola vyvolaná jeho správaním, nakoľko aktívne spolupracoval so súdom, resp. so súdnou komisárkou, a keď mu to zdravotný stav dovoľoval, zúčastňoval sa na dedičských pojednávaniach a riadne a včas reagoval na výzvy súdu / súdneho komisára“*.

5. Sťažovateľ poukázal na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné pŕieťahy, za ktoré nesie zodpovednost' všeobecný súd (III. ÚS 47/00, I. ÚS 232/09, II. ÚS 349/2011).

6. Sťažovateľ tiež konštatoval, že *„súd / súdna komisárka v predmetnom konaní vykonali viacero neefektívnych úkonov a zároveň v niekoľkých časových úsekoch boli bez akýchkoľvek relevantných dôvodov nečinní a úkony boli vykonávané v pomerne veľkých časových rozostupoch...“*.

7. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vyslovil, že okresný súd v napadnutom konaní porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby prikázal okresnému súdu konať vo veci

bez zbytočných prietáhov a zaplatiť sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 4 000 €, ako aj náhradu trov konania.

8. Na výzvu ústavného súdu sa podaním sp. zn. Spr. 3779/2017 z 9. januára 2018 doručeným ústavnému súdu 15. januára 2018 vyjadrila k sťažnosti podpredsedníčka okresného súdu. Uviedla v ňom chronologický prehľad jednotlivých úkonov okresného súdu, resp. súdnej komisárky v danej veci. Vo vyjadrení poukázala na nasledujúce:

„S poukazom na vykonané úkony v danej veci, množstvo nehnuteľností patriacich do pozostalosti poručiteľa a zároveň skutočnosť, že až do roku 2017 nebol aj zo strany dedičov poručiteľa ustálený predmet dedičstva, mám za to, že vec patrí medzi veci právne a skutkovo zložitejšie. Zároveň identifikácia nehnuteľnosti patriacich do dedičstva je zložitejšia najmä z dôvodu jej nejednoznačnosti. Nejedná sa o štandardnú rozhodovaciu prax.

Dedičské konanie nebolo do dnešného dňa ukončené z dôvodu, že doposiaľ nebolo možné stanoviť masu a cenu majetku poručiteľa, uvedená skutočnosť vyplýva aj zo záverov posledného pojednávania konaného dňa 27. 10. 2017.

S poukazom na skutočnosť, že dosiaľ nedošlo k identifikácii niekoľkých nehnuteľností vo vlastníctve poručiteľa a bez ich identifikácie nemôže súd ďalej konať mám za to, že z hľadiska posudzovania zodpovednosti Okresného súdu Bratislava IV, prietahy v konaní nevznikli na strane tunajšieho súdu. Na dĺžku konania má vplyv najmä skutočnosť, že predmetom dedičského konania sú rozsiahle nehnuteľnosti, ktoré sú nejednoznačne evidované na Správe katastra, neidentické, veľká časť týchto nehnuteľností je ešte zapísaná v Pozemkovej knihe, bez výmer a pod.

K dĺžke konania prispela aj skutočnosť, že Katastrálny úrad v Bratislave Správa katastra pre Hlavné mesto SR Bratislavu a neskôr Okresný úrad Bratislava, katastrálny odbor reagoval na žiadosti notára o poskytnutie súčinnosti s dlhým časovým odstupom, mnohokrát až po urgenciách. Zároveň, na pojednávaní konanom dňa 24. 10. 2007 oznámil notár účastníkom prerušenie konania. Súd rozhodol o pokračovaní v konaní až dňa 26. 10. 2009, po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 4C/4/2009. Uvedené časové obdobie,

počas ktorého neboli v konaní vykonávané procesné úkony nie je preto možné pripísať Okresnému súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 38D/755/2006.

Taktiež k dĺžke konania prispeli aj samotní dedičia, či už nepreberaním zásielok adresovaných notárom, resp. svojou neúčastťou na vytýčených pojednávaniach (v jednom prípade i neospravedlnenou neúčastťou). Som toho názoru, že účastník konania má právo a zároveň aj povinnosť nechať sa zastúpiť v konaní právnym zástupcom v prípade, že sa opakovane nemôže zúčastniť vytýčených pojednávanií. Nakoľko odročovanie pojednávanií a vytyčovanie nových prispieva taktiež k celkovej dĺžke konania.

Je tiež potrebné z celkovej doby trvania konania odpočítať časový úsek, v ktorom sa predmetný spis nachádzal na Krajskom súde v Bratislave za účelom konania a rozhodovania o podanom opravnom prostriedku v období od 24. 06. 2014 do 26. 03. 2015. Nakoľko časové obdobie, počas ktorého rozhodoval krajský súd o podanom odvolaní značným spôsobom zasiahol do dĺžky celého konania mám za to, že toto obdobie nemožno prisúdiť na ťarchu tunajšiemu súdu, nakoľko Okresný súd Bratislava IV nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť dĺžku rozhodovania odvolacieho súdu.

K dĺžke konania prispelo aj konanie v zmysle zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom (ROEP) v súvislosti s nehnuteľnosťami nachádzajúcimi sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]. V konaní bolo možné pokračovať až po ukončení konania ROEP, t. j. až po viac ako roku (február 2016 - marec 2017).

Samotné konanie je taktiež predlžované ďalšími zisteniami dedičov o existencii nových nehnuteľností, ktoré môžu patriť do dedičského konania. Existencia takýchto nehnuteľností bola oznámená notárovi vo februári, marci a októbri 2013 a taktiež aj v októbri 2017, t. j. už po ukončení súpisu dedičstva.

Je pravdou, že aktuálna dĺžka konania síce nie je optimálna, napriek tomu postup v konaní smeruje k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa. Som toho názoru, že z vyššie uvedených úkonov vo veci vyplýva, že dĺžka nečinnosti Okresného súdu Bratislava IV nedosahuje intenzitu priesahu a tunajší súd v danej veci koná plynulo v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami.

Je potrebné zdôrazniť aj tú skutočnosť, že sťažovateľ predtým v konaní nevyužil účinný právny prostriedok (sťažnosť na prietahy), ktorým by umožnil súdu urobiť nápravu a odstrániť prietahy.

Mám za to, že v dedičskom konaní zároveň absentuje aktívny postoj samotných dedičov na právoplatné ukončenie dedičského konania, nakoľko títo po odstránení prekážok postupu v konaní sami nekontaktujú povereného notára, ale často čakajú až na jeho reakciu. K uvedenému poukazujem aj na vyššie uvedenú neexistenciu právneho zastúpenia počas značnej časti dedičského konania. Zároveň si musia byť sami vedomí, že predkladaním ďalších objavených nehnuteľností značne predlžujú celé konanie, nakoľko som toho názoru, že ich existencia mala byť poverenému notárovi oznámená v čo najkratšom čase po začatí dedičského konania a nie až po 10-tich rokoch, ako je to v prípade nehnuteľností oznámených v októbri 2017.

Záverom konštatujem, vzhľadom k okolnostiam prípadu, spolu s prihliadnutím na správanie samotného sťažovateľa resp. všetkých účastníkov v označenej právnej veci, že v napadnutom konaní nedošlo k súdnym prietahom, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné. Navrhujem preto, aby Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 38D/755/2006, porušené nebolo.

Vzhľadom na zistený stav konania sp. zn. 38D/755/2006, ale zohľadňujúc aj ostatné okolnosti prípadu, ak Ústavný súd Slovenskej republiky dospeje k záveru, že došlo k porušeniu práva sťažovateľa, považujem priznanie ním žiadanej sumy vo výške 4.000,- EUR za neprimerané (neprimerane vysoko požadované finančné zadosťučinenie).“

9. Podpredsedníčka okresného súdu vo vyjadrení zároveň vyslovila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. K vyjadreniu okresného súdu zaujala na základe výzvy ústavného súdu stanovisko aj právna zástupkyňa sťažovateľa. Vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 6. februára 2018 spochybnila tvrdenie okresného súdu v jeho vyjadrení o konaní

pojednávania 10. januára 2017 a neúčasti dediča [REDAKOVANÉ] (sťažovateľa) na ňom bez ospravedlnenia, keďže, ako uviedla „*pojednávanie dňa 10. 01. 2017 bolo zrušené z osobných dôvodov notárky*“.

11. Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom stanovisku uviedla aj nasledujúce skutočnosti:

„... Okresný súd Bratislava IV vo svojom vyjadrení zo dňa 09. 01. 2018 k sťažnosti uvádza, že predmetné dedičské konanie patrí medzi veci právne a skutkovo zložitejšie z dôvodu množstva nehnuteľností patriacich do pozostalosti poručiteľa. Uvádza, že doposiaľ nebol ustálený predmet dedičstva a nebolo možné stanoviť masu a cenu majetku poručiteľa.

Ústavný súd SR vo svojej rozhodovacej praxi však ustálil, že dedičské konanie tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, výklad a aplikácia právnej úpravy v dedičských veciach sú stabilizované, a preto ich z právneho hľadiska nemožno považovať za zložité.

Mieru skutkovej náročnosti v takej miere nezvyšuje ani vysoký počet účastníkov konania, alebo nevyhnutnosť identifikácie pozemkových parciel tvoriacich súčasť dedičstva. (III. ÚS 86/2011-30)

Pre úplnosť dodávame, že Okresný súd Bratislava IV dňa 20. 03. 2014 uznesením č. k. 38D/755/2006-354 v dedičskej veci rozhodol. Jeho rozhodnutie bolo zrušené a vrátené na ďalšie konanie z dôvodu nedostatočného odôvodnenia. Preto argumentáciu súdu o tom, že v danej veci nie je možné stanoviť masu a cenu majetku poručiteľa nepovažujeme za opodstatnenú.

... Tvrdenia o tom, že k dĺžke konania prispeli neskoré reakcie katastra Bratislava na žiadosti notárky o súčinnosť nepovažujeme za dôvodné nakoľko:

- úkony samotnej notárky boli vykonávané vo veľkom časovom odstupe. Urgencia katastru bola zaslaná v roku 2007 po štyroch mesiacoch, avšak nemožno povedať, že by kataster na žiadosti notárky vôbec nereagoval, doklady jej naopak zasielal. Od predbežného prešetrenia dedičskej veci dňa 25. 09. 2006 do prvého pojednávania dňa 24. 10. 2007 prešiel viac než rok,

- od pojednávania 28. 09. 2015 do času kedy požiadala notárka kataster o súčinnosť (17. 02. 2016) ubehlo takmer 5 mesiacov bez akéhokoľvek úkonu,

- je síce pravdou, že notárka viackrát zasielala opätovné listy katastru, avšak odpovede (i keď nie v stanovenom termíne) jej boli doručené. Zastávame názor, že toto oneskorenie odpovedí katastra nebolo tak závažné, že by spôsobilo zbytočné prietahy v konaní.

... Okresný súd Bratislava IV vo svojom vyjadrení poukazuje na to, že dňa 24. 10. 2007 rozhodla notárka o prerušení konania. Dedičské konanie pokračovalo až od 26. 10. 2009. Toto dlhšie časové obdobie údajne nemožno pripísať Okresnému súdu Bratislava IV.

V zmysle skutočností uvedených v sťažnosti, v zmysle obsahu spisovej dokumentácie a rovnako aj vo vzťahu k vyjadreniu Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 09. 01. 2018 si dovoľíme s uvedeným tvrdením nesúhlasiť, pretože práve v tejto časti konania vznikli zbytočné prietahy.

Na pojednávaní dňa 24. 10. 2007 notárka rozhodla o prerušení konania. Dedičský spis bol Okresnému súdu Bratislava IV doručený za účelom vydania uznesenia o prerušení konania takmer po 2 mesiacoch. Dňa 15. 05. 2008 bol zaslaný späť notárke za účelom opravy návrhu uznesenia. Bola jej stanovená lehota 30 dní na vykonanie opravy. Notárka lehotu nedodržala a spis s opraveným návrhom uznesenia vrátila súdu až 14. 10. 2008, t. j. po 5-tich mesiacoch. Uznesenie o prerušení konania nadobudlo právoplatnosť 24. 12. 2008.

Presne rok a dva mesiace potreboval súd na to, aby vydal rozhodnutie o prerušení konania. Náš mandant mal 30 dní na podanie žaloby, teda na uplatnenie svojich práv. Svoje právo uplatnil na súde obratom, a to 12 dní po právoplatnosti uznesenia o prerušení konania.

Následné konanie o určení, že je dedičom po poručiteľovi trvalo od podania žaloby až po právoplatnosť rozhodnutia presne 9 mesiacov. Ak porovnáme dĺžku tohto konania s tým koľko súdu trvalo len vydanie uznesenia o prerušení dedičského konania, je podľa nášho názoru zrejmé, že:

- konanie o určení neplatnosti závetu nemohlo spôsobiť prietahy a ani výrazne neovplyvnilo dĺžku dedičského konania,

- pri úkonoch súdu (a teda aj notára ako súdneho komisára) vznikali prietahy.

... Okresný súd Bratislava IV tvrdí, že k dĺžke konania prispeli aj samotní dedičia, či už nepreberaním zásielok adresovaných notárom alebo neúčastou na vytýčených pojednávaniach.

Sťažovateľ za 11 rokov neprevzal zásielku len jediný raz. Pritom podotýkame, že notárka mala telefonický aj e-mailový kontakt na neho. S druhým dedičom komunikovala od začiatku takmer výhradne telefonicky, dohadovala s ním pojednávania, ale sťažovateľovi boli termíny pojednávania len oznamované bez možnosti vyjadriť sa k tomu, či je termín pre neho vyhovujúci. Až neskôr (po jeho zdravotných problémoch) začala notárka aj s ním komunikovať telefonicky.

Za neefektívny a nehospodárny považujeme spôsob vytyčovania pojednávania. Napríklad dňa 17. 09. 2013 zaslala notárka e-mail obom dedičom, v ktorom vytyčila termín pojednávania na 25. 09. 2013 - teda za 8 dní.

Na jednej strane má byť predmetná dedičská vec zložitá a komplikovaná ako tvrdí Okresný súd Bratislava IV, na druhej strane z obsahu spisu je evidentné, že pojednávania mali prebiehať v krátkom čase od ich vytyčenia.

K neúčasti dedičov na pojednávaniach zastávame názor, že nemožno od účastníka očakávať, že počas 11-ročného konania nebude mať zdravotné problémy, resp. iné dôvody, pre ktoré sa nemôže zúčastniť pojednávania. Podotýkame, že notárka bola informovaná o zlom alebo zhoršenom zdravotnom stave dedičov. Navyše ospravedlnením neúčasti na pojednávaniach neboli účastníkmi konania spôsobené prietahy.

... Vo vzťahu k namietaným prietahom v konaní poukazuje Okresný súd Bratislava IV aj na odvolacie konanie vedené na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 8CoD/8/2014.

V zmysle judikatúry Ústavného súdu SR využitie možností daných účastníkovi konania procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie jeho práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy (I. ÚS 31/01).

Pritom odvolacie konanie netrvalo od podania odvolania dňa 17. 04. 2014 po vydanie rozhodnutia (26. 03. 2015 bolo rozhodnutie doručené prvostupňovému súdu) Krajským súdom v Bratislave ani jeden celý rok.

... Okresný súd Bratislava IV tvrdí, že zo strany dedičov absentuje aktívny postoj pre právoplatné ukončenie dedičského konania, nakoľko sami nekontaktujú notárku, ale čakajú až na jej reakciu.

S uvedeným tvrdením nesúhlasíme. Máme za to, že dedičia boli a sú v konaní aktívni. Ako príklad uvádzame:

- v júni 2010 sa dostavil jeden z dedičov a informoval notárku o tom, že sa menili čísla parciel a výmery nehnuteľností, čím sa teda snažil predísť vydaniu rozhodnutia, ktoré by bolo nevykonateľné (pritom notárka od 27. 01. 2010 do tejto návštevy dedičom nevykonala žiaden úkon. Až 29. 06. 2010 požiadala príslušné katastrálne úrady o zaslanie dokladov),

- 26. 11. 2010 prišiel za notárkou sťažovateľ s prosbou, aby urgovala kataster, pretože má zdravotné problémy a chce, aby bola vec čo najskôr skončená. Nechal na seba e-mailovú adresu aj telefonicky kontakt,

- v spise sa nachádza viacero úradných záznamov, z ktorých vyplýva, že dedičia navštevovali notársky úrad, informovali sa o konaní, nosili notárke doklady, komunikovali vo veci nožnej dohody.

Vo vzťahu k poukazu Okresného súdu Bratislava IV na neexistenciu právneho zastúpenia počas značnej časti konania uvádzame, že v dedičskom konaní zákon nestanovuje povinné právne zastúpenie. V zmysle uvedeného by nemal byť sťažovateľ znevýhodnený resp. táto skutočnosť mu nemôže byť v konaní priťažujúcou.

... Vo vzťahu ku kritériám, podľa ktorých ústavný súd zisťuje, či došlo k zbytočným prietahom v označenom dedičskom konaní uvádzame:

- pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, nemožno predmetnú vec aj s prihliadnutím na určitý stupeň skutkovej náročnosti považovať za tak skutkovo a právne náročnú, že by to aj vzhľadom na charakter okresným súdom vykonaných procesných úkonov odôvodňovalo doterajšiu dĺžku konania (12 rokov),

- pri posudzovaní druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prietahov v konaní, správanie sťažovateľa neprispelo zásadným spôsobom k predĺženiu sporného dedičského konania,

- postupom samotného okresného súdu vrátane postupu notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve došlo k časovým úsekom, kedy neboli bez nejakého dôvodu vykonávané žiadne úkony. Už samotná dĺžka konania je neprimeraná.“

12. Právna zástupkyňa sťažovateľa zároveň vyslovila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

14. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. K porušeniu sťažovateľom označených práv malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv

nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

17. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

18. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

19. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 12 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb, ďalej z § 30 CMP, podľa ktorého po začatí konania postupuje súd v súčinnosti s ostatnými subjektmi konania tak, aby bola vec v čo najkratšom čase prejednaná a rozhodnutá (obdobne predtým § 6 a § 100 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok účinného do 30. júna 2016).

20. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická

zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

21. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke ide o dedičskú vec po poručiteľovi [REDAKOVANÉ], ktorá patrí k štandardnej rozhodovacej činnosti súdov. Čo sa týka skutkovej stránky, konštatuje, že možno pripustiť istú mieru skutkovej zložitosti veci vyplývajúcu z množstva nehnuteľností, ktoré sú predmetom dedičského konania, a nejednoznačnej identifikácie niektorých z nich.

22. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priesťahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ neprevzal zásielku s predvolaním na 14. január 2013, ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaniach nariadených na 6. marec 2013, 10. apríl 2013, 3. jún 2013 a 13. december 2016, a bez ospravedlnenia sa nedostavil na pojednávania nariadené na 25. september 2013 a 10. január 2017. Sťažovateľ tak tiež do istej miery prispel k doterajšej dĺžke napadnutého konania.

23. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných priesťahov v doterajšom priebehu konania a zistil, že z obsahu predloženého súdneho spisu a z prehľadu jednotlivých úkonov okresného súdu, resp. súdnej komisárky vyplývajú viaceré dlhšie obdobia medzi jednotlivými úkonmi. Potom, ako Katastrálny úrad v Bratislave nereagoval na žiadosť poverenej notárky z 9. mája 2007, táto ho urgovala až 6. septembra 2007, teda po 4 mesiacoch. Na pojednávaní 24. októbra 2007 notárka navrhla, aby okresný súd vydal uznesenie o prerušení konania, avšak dedičský spis bol okresnému súdu doručený na účel vydania uznesenia o prerušení konania až 20. decembra 2007, teda takmer po 2 mesiacoch. Následne okresný súd až 20. mája 2008, teda po 5 mesiacoch, vrátil spis notárke na účel zmeny návrhu uznesenia o prerušení konania. Notárka opätovne doručila dedičský spis okresnému súdu na účel vydania

uznesenia o prerušení konania až 14. októbra 2008, teda takmer po 5 mesiacoch. Na pojednávaní 27. januára 2010 dedičia požiadali o lehotu do 27. februára 2010 na účel kontroly nehnuteľností a prípadnej dohody o rozdelení. Uvedená lehota márne uplynula a notárka s dedičmi ostali nečinní až do júna 2010, teda približne 4 mesiace. Nečinnosťou sa vyznačovalo aj obdobie od 29. decembra 2010, keď bola notárke doručená odpoveď Správy katastra pre hlavné mesto SR Bratislavu, do 28. júna 2011, keď bol nariadený termín pojednávania, teda v dĺžke 6 mesiacov. Pojednávanie konané 12. januára 2012 bolo odročené z dôvodu potreby vyžiadania listu vlastníctva č. ■■■ od Správy katastra Malacky. Poverená notárka uvedený list vlastníctva vyžiadala 26. júna 2012, teda po približne 5 mesiacoch. Od pojednávania konaného 28. septembra 2015 do nasledujúceho úkonu notárky 17. februára 2016 prešlo vyše 4 a pol mesiaca.

24. Na základe uvedených skutočností predstavuje celková doba nečinnosti okresného súdu, resp. súdnej komisárky takmer 3 roky.

25. Ústavný súd už v rámci svojej predchádzajúcej činnosti judikoval, že úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné prietahy, za ktoré nesie zodpovednosť všeobecný súd (III. ÚS 47/00, II. ÚS 349/2011).

26. Vychádzajúc z týchto skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 38 D 755/2006 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

27. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, mu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 38 D 755/2006 konal bez zbytočných prietahov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená.

III.

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

29. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

30. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

31. Sťažovateľ v sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 4 000 €, čo odôvodnil celkovou dĺžkou konania, pocitom frustrácie, nespravodlivosti a právnej neistoty.

32. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

33. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

34. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom, ako aj na jeho neodôvodnenú nečinnosť v trvaní takmer 3 rokov, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde, správanie sťažovateľa, istú mieru skutkovej zložitosti veci, ako aj všetky

okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 € pre sťažovateľa za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

35. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľa si uplatnila trovy konania, ktoré vyčíslila v celkovej sume 570,06 €.

36. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 570,06 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2017 (príprava a prevzatie vecí a písomné vyhotovenie sťažnosti) v hodnote po 147,33 € vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 8,84 € a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2018 (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) v hodnote 153,50 € vrátane režijného paušálu 9,21 €. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právna zástupkyňa sťažovateľa je platiteľom tejto dane.

37. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2018